

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOCENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena : Na celý rok ... 4 koruny — hal. Na pol roka ... 2 " — " Na štvrt' roka... 1 " — " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>		Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ : JÁN MOLNÁR.	Redakcia a vydavateľ'stvo : Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. Sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.
---	--	--	--

Rovniankov úpadok.

Noviny «Slovenský Denník», ktoré Rovnianek v Pittsburgu vydával, v čísle tretieho januára úradne ohlásily svetu, že bankársky obchod *P. Rovnianek a Spol.*, ktorý naši krajan v Amerike držali za všemohúci a skalopevný a v ktorom úplne dôverovali, upadol, zkrachoval a kľúče i všetky záležitosti jeho odobrala pod dozorstvo patričná vrchnosť. Oznamujú tiež tie

noviny, že s číslom tretieho januára prestávajú vychádzať. Novin «Slovenský Denník» nám není ľúto, bo v nich Rovnianek a jeho pomocníci jednotajne brýzgali na biskupov Uhorska, búrili náš ľud katolícky proti kňazom, zvlášte proti farárom a bez konca-kraja kydali hany na všetky vrchnosti Uhorska. Rovnianek jeho novinami vábil náš ľud k opusteniu vlasti, k vysťahovaniu do Ameriky, kde ho mravne zhubil a hmotne nemilosrdne vykoral.



Malý carevič medzi baránkami.

K porozumeniu úpadku Rovnianka, o jeho dejstvovaní podávame nasledujúce úrivky.

Asi pred 25. rokami bol Rovnianek klerikom biskupstva nitrianskeho. Zo semsništa ho prepustili a zaiste ztadiaľ pochádza jeho hlboká nenávisť proti katolíckej cirkvi. Po opustení semeništa išiel Rovnianek do Ameriky a tam v krátkom čase stal sa vodcom slovenských vysťahovalcov, založil si noviny, Národný Spolok pre podporu vdov a sirôt zosnulých členov, otvoril si banku, notársku kanceláriu, predával loďné karty, zakázané losy a sprostredkoval odosielanie peňazí vysťahovalcov do starého sveta. Vo všetkom tomto na pomoci boli mu jeho noviny, ktoré ubohý ľud slovenský zaslepowały tak v Amerike, ako aj v Uhorsku.

Akými prostriedkami pracoval Rovnianek k zaslepeniu slovenského ľudu, to vidno i z toho, že pred troma rokmi jeho novinami a novinami aj tunajších národnárskych vodcov rozniesly sa chýry, že Rovnianek vládze sa asi na 25 millionov korún. Veľké hostiny, veselé zábavy na farmách, automobily, podpory na «národné» ciele a v rubrikách novín *Postali mi...* to všetko malo svedčiť o bohatstve Rovniankovom. Rovnianek stál na výške svojej slávy, úbohi zaslepeni už ho aj volali «slovenským kráľom» v Amerike a bola by táto jeho sláva aj ďalej trvala, keby nie tie groše úbohých slovenských vdov a sirôt. Našli sa totiž medzi členami Slovenského Národného Spolku také ľudia, ktorí otvorene tvrdili, že o členovských poplatkoch z prvých rokov spolku Rovnianek nemá výkazov, že mnohé vdovy a siroty po svojich poistených zosnulých od spolku, ktorého správa rozumie sa bola v rukách Rovniankových, nedostaly ani centíka a keď aj dostaly, tak úbohej vdove alebo sirote tolké summy postřhali z obnosu, že by to bolo slúžilo ku cti bársjakému hladnému úžerníkovi. Rovniankovci dlho nechceli ísť v tejto veci na súdobnú cestu. Ale konečne nedalo sa tomu vyhnúť. Rovnianek vybral síce pravotu, predpovedaný krach ale predsa nasledoval. Lenže krach Rovniankovej banky není taký ako krach iných bánk. Rovniankovci by snád ďalej boli slepili oči našich rodákov svojimi novinami, keby sa o gšefty Rovniankovej banky nebol začal zaujímať štátny fiškus pittsburgský. Toto zaujímanie sa fiškusa dalo posledný úder

Rovniankovi. Štátny fiškus bol neúprosný a odhalil všetky tie neriady a podvody Rovniankovej banky, ktoré Rovniankovci pred svetom tak síkovo vedeli ukrývať. Rovniankova banka totižto oznamovala svetu, že má 100.000 dollárov vplateného kapitálu a jej rezervná základina že obnáša 250.000 dollárov. Takýto peňažný základ oprávňuje v Amerike banku ku odpredaju loďných kariet, ku vybavovaniu verejno-notárskych listín, ku parcellovaniu pozemkov, ku odosielaniu peňazí a ku prijímaniu vkladov, od ktorých platí úroky. Rovniankovci aj všetky tieto gšefty prevádzali a vo svojich insertoch vychvalovali sa, že Rovniankova banka je najstaršia banka v Amerike a že cez ich ruky prešlo už sto millionov dollárov. Štátny fiškus ale teraz — veru dosť neskoro — objavil, že Rovniankovci ani 100.000 dollárov vplateného kapitálu, ani 250.000 dollárovú rezervnú základinu nemajú a preto žiadal u súdu, aby Rovnianka pre toto pokutovali na tisíc dollárov a za každý deň, pokým tento potrebný obnos nevykáže, aby plátil sto dollárov.

Rovnianek nemal kde vziať tieto obrovské summy. Banky, ktorým bol dlžen, predstúpily so svojimi požiadavkami, slepenie očí ďalej nebolo možné a nastal krach, ktorý predvídali všetci tí, ktorí sa nedali zaslepiť leskom Rovniankových hostín, pochlebnosťou článkov jeho novín a vypočítavou obetavosťou na tie «národné ciele».

Katastrófa krachu ostatne neprekvapila Rovnianka ani jeho známych. Trpel on už dávno na nedostatok peňazí a v jeho núdzi pomáhali mu jeho priatelia v Uhorsku, národnárski vodcovia totiž na našich Horniakoch. Tu v prvej polovici osemdesiatých rokov v Turč. sv. Martine založený bol peňažný ústav pod menom «Hornouhorská banka Tatra» so základným kapitálom 800.000 korún. Tento ústav dosť ľahkomyselne prispel Rovniankovi na pomoc a ako sa z neodškriepitelne istého prameňa dozvedáme, požičal mu 275.000 dollárov, teda v našich peňazoch asi 1,375.000 korún. Sú to hrozné peňaze nášeho slovenského ľudu! Z tejto obrovskej summy zaokrytie najde len asi tretia časť, tak že s krachom Rovnianka peňažný ústav banka Tatra na každý pád utratí vyše deväťstotisíc korún.

My sme vždy napomínali náš ľud slovenský aby sa chránil národnárskych vodcov a robíme to aj teraz. K zabezpečeniu krvútno vyrobených halierov našich bratov vystahovalcov v Amerike nech už prítomne s celou prisnosťou zakročí uhorská vláda, aby vkladatelia u Rovnianka prišli k svojej fažko uspareným peňazom. Naši slovenskí bratia ale doma, nech dávajú dobrý pozor, do akého peňažného ústavu vkladajú svoj peňaz. Nech konečne už raz otvoria oči a nahliadnu, že slovenský ľud nič dobrého nemôže očakávať od ľudomilov, akí sú Rovnianek a jeho druhovia.

Rady poskytujúca trieda pre poľné hospodárstvo.

(Pokračovanie.)

II. Kruh spotrebovania.

Život gazdu plynie v doháňajúcej sa práci medzi dorábaním a spotrebovaním. Spotrebuje aby mohol dorábať a dorába, aby mohol spotrebovať. Táto dvojnásobná práca pri každom kroku vedená musí byť duchom múdreho a vypočítavého spravovania. Neuspokojme sa s tým jediným dnes oblúbeným spôsobom sporivosti, že jednou zápalkou si dvaja zapálime na fajku. Z tohoto totiž veľmi málo jutár zeme možno si kúpiť i pri najdlhšom živote. Rozmýšľajme, ale o tom, ako sa oslobodíme našich malých dedinských tyranov, ktorí k tomu nás vábia, aby sme nám potrebné veci len u nich v malom kupovali. Miesto toho na to sa usilujme, aby sme mnoho malých domácností cestou sdrúženia sa, organizovali v jedného veľkého konzumenta a takto pomocou príležitostného spojenia sa, alebo potravného spolku, my sami stali sme sa dovážateľmi a spolu i konsumentami našej domácnosti. Takto ostane nám i osov dovážateľa.

Kde nachádzajú sa potrebné podmienky a pracovné sily, tam napomáhať máme utvorenie riadnych potravných spolkov. Kde tento spôsob uskutočniť zdá sa byť nemožným, tam budeme bojovať za príležitostné družstvá. Veď i najmenšia obec to môže urobiť, že bárs v jednotlivých domácnostach po kile spotrebujú múku, túže predsa objedná za celý vagón a z prvého prameňa. Takto potom i na každodennom chlebe

cez jeden rok pekný groš možno sosporiť. To isté možno učiniť cestou príležitostného sdrúženia sa i pri zadovážení mnohých poľnohospodárskych potrebných článkov. Takýmto spôsobom uhlie ku mláčačkám, kurivo, drevo na stávanie, olej, vápno, plachty, motúzy na dohán, žrdové železo, refazy, vrecla, gálic, raffiu alebo motúzy na viazanie, gazdovia celého chotáru, alebo celej obce vo veľkom, teda lacnejšie môžu si objednať, bez toho, žeby okrem práce organizovanie inú obeť za to priniesli.

Tieto príležitostné sdrúženia už i teraz odporúčame za predmet zimných rozhovorov. Aby toto ale k cieľu viedlo, veľmi by sme sa tomu tešili, keby členovia Ľudovej Jednoty utvorili katolícke čítace kruhy, a v prázdnych hodinách sa schádzali. Tu by bolo možné na gazdovský pokrok ľudu sa vzťahujúce návody, letopisy a sošity prečítať, pojednávať, pretriasať a dopodrobna vypočítať v nich obsažené rady a poučenia, nakoľko by sa daly na patričnom mieste uskutočniť. Pri rozhovoroch by si ľudia vážili jednodruhému napadlé myšlienky. privykli by ku spoločnej práci a ten zákon lásky k bližnému, ktorý vzťahuje sa na učenie nevedomých, plniť by mohli v príjemnej zábave. Tu by mohli vziať známou o zaujímavých v kruhu gazdovstva vzkrsnutých novotách, ktoré v našich sošitoch ustavične vysvetlovať budeme; tu by sa mohlo o tom rozprávať, že každú naskytlú príležitosť zisku v mieste jako možno využítkovať. Ku príkladu na takom okolí, kde sa víno rodí, kde riadne i ovocie vo veľkom dorábajú, možno pojednávať o spoločnom zadovážení prešov, sušiarň, kotlov, cementových sudov a privyknuť na to, že čo slabí jednotlivci nevymôžu, to možno docieľiť cestou sdrúženia.

Náš gazdovsky oddiel na požiadanie vďačne by sa obrátil na prvé spoľahlivé pramene a dotazujúcim vďačne by poslúžil i s výkazom donášania osohu. Prirodzené je, že pri kúpe v dielnach, prípadne pri povstalých hádkach z účtov, neodopre svoje zakročenie, ba jednotlivé čiastky skrze tento oddiel objednaných strojov, ktoré sa časom zoderú, alebo ztratia, na jednoduché požiadanie zaopatril by z toho istého prameňa.

Každodenne sa udáva, že syn malého gazdu ostane priemyselníkom, ktorému otec dielňu

chce zariadiť a nemá sa kde pre spoľahlivé nástroje obrátiť. I týmto budeme na pomoci, aby neboli prinútení v najbližšom malom meste kupovať chatrné a staré nástroje od železného obchodníka. lež aby za svoje drahé peniaze veku primeranými a k práci príhodnými nástrojmi svoj nový stav s úspechom začať mohli.

(Pokračovanie nasleduje.)

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

O ďalších pohyboch Katolíckej Ludovej Jednoty svedčia shromaždenia vydržiavané v nasledujúcich obciach:

Demény (Domaniž, trenč. stol.) Utvorenie Jednoty 30. decembra 1910 s veľkým oduševnením. Jozef Turček kanonik a dekan-farár s dlhšou rečou otvoril shromaždenie, po čom Augustin Gramantik tajomník zo strediska držal prednášku o sdrúžení a vzdelávanie sa katolíkov. Ponevác Jednota priam tieto dva ciele vzala pred seba, oslovil prítomných, aby sa do Katolíckej Jednoty zapísali, na čo hneď na mieste prihlásilo sa 112 údov. Na shromaždení prítomný bol aj susedný farár prečinsky Georg Gramantik.

Peredmér (Trenč. stol.) Na nový rok tajomník Jednoty Augustin Gramantik v Predmieri držal shromaždenie. Po jeho reči počet členov zo 46, poriastol na 205. Náš miestny správca je Pavel Dublik administrátor. Medzi prítomnými videli sme Alexandra Toman organistu, Jozefa Stelczera a Mikuláša Littera učiteľov.

Vágbeszterce. Shromaždenie 1. januára vydržiavané zahájil dr. Jozef Sztranyavszky pravotár s tým, že poukázal na tie príčiny, pre ktoré Katolícka Jednota v Považskej Bystrici v minulom roku upadla. Za tým Augustin Gramantik a Jozef Weber dekan-farár rečnili o ciele Jednoty, ktorý je, aby sme sa my katolíci — bez rozdielu jazykov a stránok — aspoň v katolíckych záležitostiach sjednotili ako iní. Do Jednoty vstúpilo hneď na mieste 110 údov.

Boronás (Brvnište) a **Kosárfalva** (Papradne) Dňa 2. januára po vysvetľujúcej reči Augustina Gramantika v Brvništi 22, v Papradne 115 údov vstúpilo hneď do Jednoty; v Brvništi Ján

Koraus učiteľ, v Papradne farár Ignác Mendl budú miestni správcovia Jednoty.

Ostopná a Malé Jesenice (Trenč. stol.) Utvorujúce shromaždenie vydržiavané 3. januára. Horlivý miestny farár Celestin Tichý a tajomník zo strediska Augustin G. vysvetlovali Jednotu a prihlásili sa ku nej 104 členovia.

Horný a Dolný Hričov (Trenč. stol.) Utvorujúce shromaždenie peknu rečou zajáčil horlivý miestny farár Imrich Csajda, po čom rečnil tajomník zo strediska Augustin Gramantik. Do utvorenej Jednoty zapísali sa dalo 73 veriacich.

Podhradie (Vágvárálja trenč. stol.) Ku shromaždeným veriacim obce oduševňujúce reči držali horlivý miestny farár Jozef Janecz a tajomník zo strediska Augustin Gramantik, po čom počet členov z 30. poriastol na 76.

Veľká Udiča (Nagyudva trenč. stol.) Horlivý miestny farár Ján Szpruzsinszky a tajomník zo strediska Augustin Gramantik, dňa 5. januára shromaždenému ľudu vysvetlovali Jednotu, na čo počet členov z 180. poriastol na 215.

Horná Mariková (Trenč. stol.) Utvorujúce shromaždenie vydržiavané 6. januára Katolícku Ludovú Jednotu vysvetlovali horlivý miestny dekan-farár Štefan Szpuszta a tajomník zo strediska Augustin Gramantik. Ku utvorenej Jednote prihlásilo sa 84 členov.

Dolná Marikova. (Trenč. stol.) V shromaždení rečnil tajomník zo strediska Augustin Gramantik a počet členov zo 46 poriastol na 70.

Puchov (Trenč. stol.) Miestna organizácia Jednoty, 7. januára držala tu poradu, z ktorej príležitosti rečnili: horlivý miestny dekan-farár Pavel Dermíšek a tajomník zo strediska Augustin Gramantik. Ku Jednote prihlásilo sa 15 nových členov. Za vodcov skupenín vyvolení boli Emil Korenek, Anton Gyurček, Štefan Hruška, Karol Mozer, Jozef Trnka, Jozef Salama a Pavel Karász.

Pruské (Poroszka, trenč. stol.) V shromaždení 8. januára vydržiavanom rečnili: horlivý dekan-farár Valent Chocholusz a tajomník zo strediska Augustin Gramantik. Počet členov z 80. poriastol na 226. V shromaždení prítomní boli: P. Julian, Rudolf Biringer kaplán, katolícky učiteľ Ján Renda a viacerí iní.

Illava (Trenč. stol.) Zo 170 členov pozostávajúca miestna organizácia 8. januára vydržovala shromaždenie, v ktorom rečnili horlivý dekan-farár dr. Jozef Chorényi a tajomník zo strediska Augustin Gramantik, na čo počet členov poriadol na 210. V shromaždení súčastnili sa Bonifác Szvidrony duchovný trestnice a kaplán Jozef Puchovszky, miestny správca organizácie.

Kövesmocsár (Tekov. stol.) Utvorujúce shromaždenie Jednoty. Oduševňujúcu reč držal horlivý miestny farár Pavel Kolostik, po čom utvorila sa miestna organizácia prodbežne s 20. členami.

Suránka (Nitr. stol.) V shromaždení Jednoty 8. januára vydržovanom rečnil horlivý farár Franc Konyakovszky.

Sátoraljauhely (Zempl. stol.) Porada Katolíckej Ludovej Jednoty, vydržovaná 8. januára. Poradu zahájil opát, dekanfarár Štefan Besenyei, po čom Franc Payer rečnil o Katolíckej Jednote, dr. Dezider Bachyma vysvetľoval potrebnosť úverkových spolkov, Alexander Kovács držal prednášku o náboženských školách a kaplán Eduard Szedlák v zápalistej reči odporúčal podporovanie katolíckej tlače.

Kasza (Trenč. stol.) V shromaždení 10. januára vydržovanom rečnili horlivý miestny administrátor Jozef Ronchetti a tajomník zo strediska Augustin Gramantik. Jednota má tu 156 členov.

Zliechov (Trenč. stol.) Utvorujúce shromaždenie vydržované 9. januára. O jednote rečnil tajomník zo strediska Augustin Gramantik. Za miestneho správcu vyvolený je horlivý farár Ján Blunár. Ku jednote prihlásilo sa 25 členov.

Pružina (Trenč. stol.) Shromaždenie vydržované 11. januára. Jednotu vysvetľoval tajomník zo strediska Augustin Gramantik, na čo počet členov zo 40 poriadol na 190. Z tejto príležitosti jednodhlasne uzavreté bolo utvorenie úverkového spolku, čo ohľadom na to, že na čele tohoto pohybu stojí horlivý dekan-farár Ondrej Pápay a kaplán Ján Strba, v krátkom čase bude uskutočnené.

Podskal. (Trenč. stol.) Horlivý miestny farár Augustin Zsidek a tajomník zo strediska Augustin Gramantik vysvetľovali Jednotu v shro-

maždení 11. januára vydržovanom. Počet členov z 30 poriadol na 63; krom toho za členov dalo sa zapísať i zo Slopnej 22 veriacich, ktorí pod vedením rýchtára a katolíckeho učiteľa Eugena Plachyho vzdor zimného času prišli ku shromaždeniu do Podskalia.

Soblahov (Trenč. stol.) Shromaždenie vydržované 12. januára. Po oduševňujúcich rečiach ktoré držali horlivý miestny farár Ján Simonsics a tajomník zo strediska Augustin Gramantik počet členov z 90, poriadol na 126. V shromaždení súčastnili sa vo veľkom počte i veriac z Barátľehoty pod vedením katolíckeho učiteľa Augustina Jerunek.

Bobot (Trenč. stol.) V shromaždení vydržovanom 13. januára rečnil tajomník zo strediska Augustin Gramantik, po čom miestna organizácia znovu sa utvorila s 52. členami. Za miestneho správcu vyvolený je miestny farár Anton Turcsin.

Veľké Chlievany (Trenč. stol.) S veľkým úspechom vydržované shromaždenie 15. jan. Shromaždenie zahájil horlivý miestny administrátor Adam Pelikan, po čom o Katolíckej Jednote rečnil tajomník zo strediska Augustin Gramantik. Prihlásilo sa 123 nových bojovníkov a s týmito Jednota má tu už 183 členov.

Bánovce (Trenč. stol.) Pri všestrannej zaujatosti vydržované tu bolo shromaždenie 16. januára na veľkom rynku. Za prítomnosti asi dve tisíc ľudí shromaždenie zahájil horlivý miestny dekan-farár Ján Kapsz. Tajomník zo strediska Augustin Gramantik cez pol druhej hodiny a pri všeobecnom schvalovaní vysvetľoval Katolícku Jednotu. Shromaždenie peknou rečou zaključil horlivý miestny dekanfarár Ján Kapsz. Nových členov pribudlo 86, s ktorými Katolícka Jednota má tu už 266 bojovníkov.

(Pokračovanie nasleduje)

Osud millionov.

Cieľom svedadenia smutného stavu lichvy v našej krajine, terajšia vláda do štátneho rozpočtu bežiacieho roku vzala 3 milliony 400 tisíc korún. Srdce klope našemu ľudu nad týmto darom, ktorý je povolaný zdvihnúť v minulých rokoch klesajúci dochov dobytka a poskytnúť pomoci proti hroznej drahote mäsa, na ktorú

všestranne a so všetkým právom žaluje sa oboecenstvo krajinské.

Tri milliony 400 tisíc korún sú veľké peniaze, 17 tisíc malých gazdov mohli by z tejto summy obdarovať s plenennými zvieratmi a nehôdy dlhých rokov mohli by z toho nahradit' v krátkom čase.

To je ale isté, že kým tieto peniaze do rúk ľudu prídu, z korún ostanú haliere. Najväčšia čiastka z nich ostane v rukách veľkostatkárov, ktorí pod záminkou ratovania ľudu urobia dobrý obchod (gšeft). Toto je kliatbou každého nášeho pohybu, ktorý povolaný je pomôcť ľudu v jeho krušnom stave. Pamätaj sa môžeme na roky nedostatku krmu. Vtedy len veľmi ťažko a tiež prostriedkom vlády prišli naši gazdovia ku krmu, ktorému, pretože bol zhubený, veľmi málo osohu vzali, predsa ale zaň platiť museli. Tie isté zkúsenosti mali sme i so semenom na siatie, ktoré pretože bolo zhnité, na smetisko sa muselo vysypať.

So všetkým právom môžeme sa obávať, že celý ten pokus napomáhania dohovu dobytku, nebude mať očakávaného zdaru. Nadevšetko ale jestli v tejto pomoci *arendátori* a *novi zemepáni* budú sa deliť, krajina a zvlášte naši hospodári nebudú mať z toho žiadneho osohu. Veď tí nielen so zemou, lež aj s dochovávaním dobytku prevádzajú nesvedomité lúpežnícke gazdovanie. Vieme celé pánsťva, v ktorých arendátori a novopečení zemepáni celkom zhubili dochovávanie dobytku a tým zapríčinili hroznú drahotu mäsa.

Žiaľbohu este vždy sme nie úplne smelí a úprimní. V krajinskom dome najdu sa v peknom počte takí vyslancovia, ktorí opovážia sa ukazať na krdel nenasytených, náš ľud vyžierajúcich ľčikov. Okrem ľudákov ale sotva sa najde človek, ktorý by sa opovážil pravdu povedať, že o mnoho väčšie a škodlivejšie je to pustošenie, ktoré Jakobovia prevádzajú okolo poľnohospodárstva. Tí prevrátili úplne pomery robotníckej. Tí predtým spokojných, na jedno miesto navyknutých sluhov obrátili na nespokojných tulákov. Tí zakorenili ten spôsob vyžierania zeme, ktorý búri krv nášho ľudu.

Uhorský štát na týchto nových zemepánov milliony strovil v podobe všeliakej subvencie a odmeny. Dával im plemenné zvieratá, povoloval im trovy na zariadenie vzorných gazdovstiev, po-

skytoval im výhody železničné a to práve vtedy, keď naša gazdovská trieda medzi živelnými farchami ťažko stonala a vždy viacej sa do dlžob zahrúžila.

Liberálna politika jako ubiednila triedu malých priemyselníkov, práve tak ožobráčila aj ľud roľnícky. Len to je smutné, že všetko toto ľudia teraz počínajú nahliadať, keď pustošenie je už prastaré škoda ohromná a nenahraditeľná. Veľmožov našich povinnosťou bolo nahliadnuť nebezpečenstvo liberálneho gazdovania, tí ale dali sa omámiť všeliakými modernými heslami, teraz ale vidia, že s týmto vlastne viacej škodili sebe samým, jako na seba zanechanému, úžernikom vydanému ľudu, ľud krčovite pridržia sa zeme svojich otcov, a z dobrej čiastky vedel si ju aj udržať, ačpráve je ona dlžobou obťažena. Zem veľmožov ale utekala a jednostajne prechádza do rúk židovských. Ich panstvá cestou prenájmov staly sa opravdovou plodnou zahradou nových podmaniteľov vlasti.

Vzpamätovanie sa ale a vyztriezvenie našich veľmožov, ako vidno, ešte nenie úplné. K jedinkému obraňujúcemu prostriedku, ktorým i ztratené dalo by sa snáď znovu zadovážiť, k určite, verejne osvedčenej kresťanskej strane prinavrátit' sa, ešte vždy nemajú dost' smelosti a mužskej odhodlanosti.

Kresťanský ľud so žialom spatruje, že tí, s ktorými spoločné záujmy, spoločných nepriateľov má, sú ešte vždy nie v jeho tábore. Nadmieru boli to kresťanský ľud, bo vidí že toto odťahovanie sa a zastanie na pol cesty, bude mu len na veľkú škodu.

Akokoľvek ale ľud ľutuje našich veľmožov, ktorí tolko zanedbali a žiali nad nebezpečenstvom, ktoré hrozí našej vlasti, nad svojim osudom predsa nezúfa. Bojovali volakedy i naši otcovia za túto vlasť, bojovať budeme i my, aby sme ju vyslobodili z nebezpečenstva kazárov a našim kresťanským dieťkam zanechať mohli ako kráľovstvo marianské.

Ján Bartos.

To i to.

Ján Wittmann poslanec strany liberálnych rezníkov zkusil skutočnosť toho príslovia: «Povedz pravdu, prebijú ti hlavu.» I s nim sa tak stalo. Opovážil sa rečnit' v krajinskom dome,

že u nás tisíce a tisíce židovských Jakobov klame lúpeži, zbíja a úžerí a že daktorý Jakob viac sedliackých zmenok (vekslov) má, ako hocktorá sporiteľňa. I to povedal Wittmann, že Jakobovia židovskí celé územia obracajú na vnivoč.

Pre túto reč nastal hrozný krik na strane darobnej práce. Všetci židáci, židom zaviazaní panáci, Lojzovia a Janovia povstali proti Wittmanovi, že ako sa on opovážil vlasteneckých židov nepravdive napadnúť a rozhorčení títo veľkí ľudomilovia žiadali, aby Wittmann vytvorený bol zo strany rezníckej, lebo tam majú miesto len priatelia Jakobov a kadejakých úžerníkov. Hľa, takýchto obhájcov majú u nás Jakobovia. Boh chraň na židov volačo povedať. Hriechy treba skrývať. To nič, že kroz nich tisíce kresťanov na vnivoč vyndú. Pri takýchto pomeroch nenie divu, že v Uhorsku úžera prekvitá. Ako by aj nie, keď Jakobovia smele môžu zbíjať.

*

Vo freimaurerských lóžach čierni rytieri nezabožstva veľmi často radia sa o sekularizácii a o šírení sa klerikalizmu. Modlitba, Otčenáš, kríž, katolícka škola, náboženské spolky a družstvá, Katolícka Jednota, kňazi, mníšky a reholníci náramne dopalujú súdruhov freimaurerstva. Vo všetkom. čo je v spojení s katolíctvom spatrujú ukrutné nebezpečie a neprestávajú na poplach kričať: Zničť treba klerikálov! Povyháňaf čuhášov, oslobodiť ľud z pod jarma kňazov!

Každý freimaurer vstave je rúcať a búrať kostoly a školy katolícke a zničť cirkev, aby po nej ani stopy neostalo. Takto sú zorganizovaní freimaureri proti «klerikálovi». Nuž a katolíci akože sa chystajú zavrátif útoky zo stránky bandy tých čiernych lotrov? Sú-li i katolíci tak silne zorganizovaní? Ej čoby! Jedon na druhého čaká, aby začal. A keď aj začne, dost ľahko nikto nepôjde za ním.

Aj u nás mala by byť taká protifreimaurerská liga, aká nedávno utvorila sa v Belgicku. Liga táto zavrátí všetky útoky freimaurerstva a proti tým čiernym lotrom na nohy stavá celé katolíctvo Belgicka.

*

V Taliansku prísnyim zákonom prinúťif chcejú voličov k hlasovaniu. Dľa tohoto zákonného

návrhu volič, ktorý zdráha sa pristúpiť k urne a oddať svoj hlas, trestaný bude na 25—50 lír peňažnej pokuty. Taký kandidát poslanecký ale, ktorý bude podplacať, ztratí hlasovacie právo na dva volebne turnuse.

Zdá sa, že je to celkom spravodlivý zákon. Keď má občan právo hlasovacie, nech nažíva s nim. V Taliansku snáď nepanuje tak veľká korupcia a také bašovstvo rôznych panáčkov ako u nás. Tam hádam nikto sa nepomstí na voličovi, keď tak nehlasuje, ako mu to židák, notár, pisar, jáger alebo slúžny rozkáže. Takéto nátlaky robia sa len v Uhorsku, preto u nás mnohí voličia obávajú sa hlasovať dľa svojho presvedčenia, lež aby vyhli preháňaniu, pokutám a pomstve, dajú sa hnať ku hlasujúcej urne. Neškodilo by, keby aj u nás vyniesli taký zákon, aký chcú mať v Taliansku. Kolkých kandidátov by museli pozbaviť práva volebného? Skoro všetkých. Veď u nás kto nenapája a nepodpláca lepšie ako jeho protikandidát, neobdrží mandát. U nás vláda popredku ide so zlým príkladom, keď milliony troví na zakúpenie voličov.

*

Vo Francúzsku proti štrajkom robotníckym zamýšľajú sa brániť zvláštnym zákonom. Štrajkujúci železničari a poštári prinúťili francúzsku vládu, aby sa bránila proti štrajkom, ktoré nie raz neni sú oprávnené, lež riadi ich terror vodcov socialdemokracie. Štrajky tieto ohromnú škodu zapričiňujú jednotlivcom a štátu.

Veľavýznamná vec je, že Francúzsko brániť sa musí proti terroru socialdemokratov, že to podujať musí to Francúzsko, ktoré celkom podlahlo tým červeným buntošom, ktoré na ich rozkaz a pod ich nátlakom potupilo cirkev katolícku. Socialdemokrati za krátky čas vladárili vo Francúsku. Vláda len s ich pomocou vedela sa udržať a previedla tie zákony, ktoré katolíkov francúzskych až do krve urážaly. A hľa, tá istá vláda, ktorá sverbovala si jedného ministra z radu červených socialdemokratov, vynáša včul zákon proti štrajkujúcim socialistom a trestaf bude tých vodcov, ktorí robotníkov nútili k štrajku.

Taký zákon aj u nás by bol potrebný. Veľ aj naši Jakobovia nevedia iné, iba štrajky riadiť, z čoho nielen obecnstvo, lež veľkú škodu majú

i sami robotníci. Veď keď robotníci dostatočnú príčinu majú, nech štrajkujú. Keď to ale bez príčiny, iba na rozkaz Jakobov robia, nech sú trestaní.

*

V predošlom čísle spomenuli sme, že daktorí liberalni krajinskí vyslancovia chceli by svoje diurná zvýšiť zo 6400 korún na 14.000 korún a hovoria, že z terajšieho platu nemôžu vyžiť. To ale nenie k uvereniu, keď pomyslíme, že kolkí ľudia driapu sa za ablegátstvom. A vidiac túto dychtivost a spatrujúc komótny život liberálnych pánov poslancov, ako pravi kresťanskí ľudáci jako by sme sa s tým mohli uspokojiť, aby za nič pre nič ešte na väčšiu farchu padli krajinskej pokladnici. Úradníci, poštári, železničari, slovom každá branž chce mať zvýšený plat. Najviac pýtajú vojenské kruhy. Pre týchto nenie dostatočná zásoba štátnej pokladnice a krajina musí sa zadlžiť.

Pri takýchto neprajných pomeroch, liberálni páni poslancovia nech nemyslia na zvýšenie svojho platu, lež miesto toho nech sa menej zabávajú a nech usilovnejšie navštevujú snemové zasadnutia, bo veru kolkokrát prázdna je snemová dvorana a zvlášte vynikajú tam neprítomnosťou národnáriksi vyslancovia Skyčák a Blaho. Kto ale chce mať veľký plat, nech pracuje. Ktože povýši plat alebo mzdu ľudu pracujúceho? Ablegáti na vládnej strane veru nie. Ani Lojzo ani Jano nedajú ani haliera zo svojho diurna, ktoré itak nezaslúžia. To veru každý uzná, že medzi tými liberálnymi rezníkmi je veľmi mnoho postavačov!

POLITICKE CHYRY.

Vláda koalície a zákonný návrh o banke.

Kresťanská ľudová strana osvedčila sa od prvopočiatku — a z tej príčiny ani neprijma terajší zákonný návrh o banke — že vláda z koalície utvorená, pod celkom inými podmienkami bola náklonná predĺžiť privilegium spoločnej banky. Náklonná bola urobiť to len pod takými podmienkami, ktoré v každom ohľade zabezpečí maly práva a záujmy Uhorska. Tieto podmienky ale, ktoré pre Uhorsko znamenaly veľké výhody národnohospodárske, vo Viedni

ponáhľali sa hneď zničiť, aknáhle u nás dostala sa na vládu väčšina, ktorá hotová je všetko povoliť a odhlasovať Rakúsku. Za zákonný návrh o spoločnej banke terajšej vlády z tejto príčiny nemôže hlasovať kresťanská ľudová strana.

Kupectvo s dievkami a pornografia.

Cielom zahatenia ohavného kupectva s dievkami a rozširovania nemravnosti cestou pornografie, skrze nestydaté vyobrazenia totiž a spisy pluhavého, necudného, obsahu kresťanská ľudová strana už od mnohých rokov žiadala vynesenie prísnych zákonov.

Minister pravosudia konečne v snemovom zasadnutí 17. januára predostrel zákonodarstvu tri zákonné návrhy, ktorými v porozumení s druhými kultúrnymi štátmi zahatené má byť kupectvo s dievkami a rozširovanie nemravnosti cestou pornografie. Toto je nový úspech kresťanskej ľudovej strany v záujme ľudu a dobrého mena krajiny.

Ratifikovanie srbskej obchodnej smluvy.

Obchodnú smluvu so Srbskom, ktorú nedávno odhlasoval a prijal uhorský snem, tieto dni ratifikovali srbský zahraničný minister Milovanovič a uhorsko-rakúsky veľvyslanec gróf Forgách. Nová colná a obchodná smluva medzi Uhorsko-Rakúskom a Srbskom vstúpila už do života. Uvidíme, či bude teraz mäso lacnejšie.

Zo snemovne.

Vyslancovia kresťanskej ľudovej strany opätne už pozdvihli slovo v krajinskom sneme, poťažne hrozného vyžierania Rusinov, aké prevádza kazarstvo na území okresu Ökörmezö v Maramaroši. Najnovšie vysvitlo zas, že tam kazári v päť sto pádoch zfalšovali gruntovné knihy. Vláda ako sa zdá, nemá smelosti zakročiť proti Kazarom. Karol Huszár, vyslanec kresťanskej ľudovej strany preto v snemovom zasadnutí 21. januára znovu predniesol túto záležitosť a v porozumení s druhými stránkami opozície predostrel snemu nasledujúci návrh:

Nech sa naloží vláde, aby ku revidovaniu vrchnosti pravosudia, verejnej správy a gruntovných knih zo stredišťa vyslané boly k tomu schopné medzítka.

Ministerpredseda a minister pravosudia slúbili, že najbližšie odpovedať budú na interpeláciu a všetko možné vynaložia k utlačeniu úžery v Maramarosi. Uvidíme!



BESEDNICA.

Močenská svadba.

Napísal: Ján Horváth, kaplán vstrkovský.

(Pokračovanie.)

Starí svatovia dozvedali sa na mladú nevestu a žiadali ju vidieť. Vtedy vstúpila do izby jedna žena zababulená v bielej plachte, v ruke držala rozbitý starý džbánok, na hlave mala sýtko a pred hosťami upíjala si každú chvíľu. Túto menujú v Močenku «Luciou». Mladší družba stal si potom ku stolu a pýtal sa:

— Mili vážni hostia moji! Priznávate sa ku tejto peknej Šáre?

Na toto všetci vykriekli:

— Za touto sme neprišli!

Na toto Lucia džbánom uderila na stôl a odbehla. Včel priviedli nevestu. Mladší družba vstal hore a pýtal sa:

— Ku tejto sa hádam už priznáte?

Všetci včel odpovedali:

— Toto je ona, pre túto sme prišli!

Po tom nasledovalo dotklivé okamženie. Rodičia nevesty vstúpili do izby, načo mladá nevesta padla pred nimi na kolená a ako jej oddavač predriekal, takto prosila za odpustenie:

— Apko môj premilý, prosím vás pre Boha, pre päť rán Krista Pána, odpusťte mi, čím som vás od mojej maličkosti rozhnevala.

Toto trikrát opakovala. Podobne prosila o odpustenie aj matku. Potom pobožkala rodičov, dve ženy ju vzaly pod pazuchy a odviedly preč. Plakala ona, a mnohí z prítomných. Ženy mladú nevestu so sebou vedú, takto spievaly:

Mamička mamka má,
Len mňa jednu máte,
Dobre si pozrite
Za koho ma dáte.

Keď ja vám mamička
Z tej izby vyletim,
Všetky štyri kúty
Za sebou zarmútím.

Dali ste ma dali,
Za koho ste chceli,
Včel mi pomáhajte
Rodičovia moji.

Vôlička vôla má,
Dobre je kto fa má,
Ja fa sama nemám,
Po poli fa hľadám.

V poli fa nenajdem,
Vôlička vôla má,
Keď fa hľadať budem
U mamičky mojej.

Na toto vyndúc na dvôr, začaly spievať túto novú pieseň:

Ideme, ideme
Chodníka nevieme,
Dobří ľudia vedia,
Ažda nám povia. Ichuchú!

Po tomto vyšli sme na ulicu a pohol sa pochod do domu mladoženika. Keď sme išli po ulici, z každého domu vybehla jedna baba, jako na ohrable a praskla popolom naplnený hrniec o zem pred mladou nevestou.

— Čo to má znamenať? — pýtal som sa jedného starého svata.

— To znamená — odpovedal ten — že čím viac hrncov uderia o zem pred mladou nevestou, tým lepšie budú dojit jej kravy.

— A keby mladej neveste nohu zlomily, jako aj mojej nohe dostalo sa kus črepa z toho hrnea, to čo by znamenalo?

— Tým väčšie šťastie — odpovedal starý svat.

— Ďakujem pekne za takéto šťastie a za takúto obyčaj, neprosil bych viac z toho.

Mládež tancovala, až tak z nej kvapkal pot. Cigán hral z celej oduševnosti a sily. Veď «Škreko» močenský je chýrny cigán a na ďaleko hľadaný. No a zvláštne na veselie, keď hrá vlnkom potúžený a v tom povedomí, že už niekoľko korunok hodilo sa do kassy jako by on nehral s radosťou?

Medzitým prišli sme do domu mladoženika. Tu sme našli zavreté dvere a keď sa po dlhšom rozhovore otvorily, mladej neveste podali z kuchyne jednu «bránu» to jest pletený koláč, ktorý ona prehodila cez hlavu medzi deti, ktoré sa skoro pobily pre ňu, Potom hodili jej pod nohy metlu, ktorú ona chytro hodila do kúta. Keby sa jej to nebolo podarilo, to by bolo bývalo znakom, že bude nešikovná. Za tým jej dali mäd lýzať, aby mala vždy taký sladký život.

Z toho mädu dostalo sa aj mne. Ja som ho síce nekoštoval a dostaly z neho len môj kabát a nohavice, Keď už mladá nevesta okusila toho mädu, ženy mysku s mädom položily na jednu stoličku. Jako sme sa ale tisli do kuchyne, akosik ma sotili a ja som si sadol na tú stoličku. Ale opravde ani nie na stoličku, lež do mysy a celý môj kabát a nohavice boly mädivé. To bol veru pekný ošoh. Baby potom maly so mnou veľkú robotu. Utieraly ma s vrelou vodou. Ja bych bol radšej k tomu privolil, keby boly celé šaty hodily do volakého hrnea a boly by ich tak vyvarily; takým spôsobom neboly by na nich ostaly také flaky, jsko dajaké osúchy.

Včel si hostia posadali za stoly, lebo sa blížil čas

večere. Bolo už totižto asi sedem hodín. Mladú nevestu zaviedli do komory a tam ju krmily jako hus. Pod večerou mladoženici nič nejedia. Až včul som sa presvedčil, prečože bolo potrebné prichystať toľkého jedenia a tak veľkej pijatiky. Hostov bolo asi 60—70 a detí bez počtu. Toľko ľudí už potom volačo schruíme a vypije! A svadba trvá v pondelok, v utorok a vo stredu. Vo štvrtok sa hostinkujú kuchárky a keby nenasledoval piatok, hádam aj vtedy by ešte nebol koniec veselostiam.

Večera sa začala okolo ôsmej hodiny a trvala až do jedenástej. Najsamprv priniesli polievku a v sprievode dlhého blahoželania položili ju pred starých svatov. Potom priniesli hovädzie mäso s chrenom, pri čom takto oslovili hostov:

— Až polievka bola dobrá, toto bude ešte lepšie.

Včul nasledoval slepači «paprikáš» medzi týmito slovami:

— Ešte máme, ešte dáme, ešte nám aj ostane.

Na toto priniesli ešte pečienku a konečne koláče. Mladoženici celkom nič nejedli, ani nepili, pod večerou ich tanierky a poháre boli poobracané na znak toho, že však oni neni sú hladní, ponevác až po krky nasýtení sú láskou. No ale, že sa dobre nabumbankali pod kominom a v komore, o tom je každý Močenčan presvedčený.

Aj to je veľmi zaujímavé, jako sa dostali mladoženici za stôl! Keď už všetci hostia sedeli pri stole, vtedy priviedli mladoženika ktorý s mladou nevestou a s družicami cez stôl sa musel preškriabať, ale tak šikovno, že len pár pohárov podarilo sa mu rozbiť. Pri konci večere nebolo konca kraja vínšov a toastov. Prvá družica konečne stala hore, uderila dlaňou na stôl a povedala:

— Holt muzika, na málo!

Na to utichla muzika a ona predniesla svoje blahoželanie v mene mládeže a lúčila sa od nej. Potom vzala tanier a sbierala peniaze pre mladú nevestu na čepec. Keď toto sobrala, odovzdala to mladej neveste s týmito slovami:

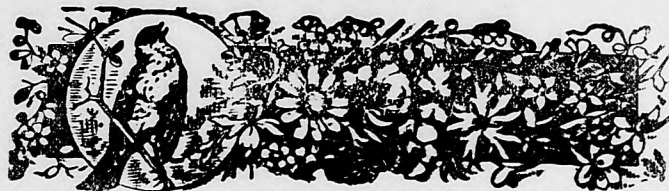
— Ty mladá nevesta, drž do vynka, aby si mala na rok dcéru alebo synka.

Na toto ozvalo sa hrmotné «éljen» a cigáni zatahli veľký «tuš» medzi ohromným krikom: «aby si mala na rok dve, nie jedno!»

Za tým prišli do izby všeliaké maškary; jedna bola oblečená v takom kabáte, jako by ho boli merali na koryto; druhá maškara mala nohavice ako kravagate. No, tu bolo smiechu až hrúza! Ešte aj tí chlapčiská sa rehotali, ktorí boli pod stolom. Lebo v Močenku pri svadbe nahrnie sa detí potajomky pod stôl a každý sa učupí k jednej tetinke, ktorá mu je tetinkou po Adamovi a Eve, ale včul toto «tetinstvo» mu mnoho osožilo. Lebo pri každom jedle chlapčisko potiahol «tetinku» za sukňu a tetinka už vedela, čo to znamená. Vzala si z mysy a podala chlapčiskovi. Všetkú lačného krmíť je skutok milosrdenstva. Ja jako

malý chlapec som to jeden jediný raz oprobaval, ale viacej nie. Vtedy mi skoro zuby vykopli a preto viacej som sa to neopovážil okúsiť.

Na konci večere chlapci jeden za druhým museli defilovať zpod stola von, čo znovu zapríčinilo veľkého smiechu. Načítali sme ich asi do 25. Oni ale neraz aj befarstva vykonávajú pod tým stolom. Posošivajú ženám sukne, tak že po večeri, keď majú stať hore, stane sa veľká trma-vrma a skoro až bitka. Pri tejto svadbe nestalo sa nič podobného. (Dokončenie nasl.)



CHYRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ v Budapešti. S koncom mesiaca februára jeho veličenstvo kráľ prísť má do Budapešti a cez dva-tri týždne pobaví sa v hlavnom meste Uhorska.

† **Gabriel Ugron**, krajinský vyslanec a známy bojovník za práva katolíkov v nedeľu 22. januára večer v 64. roku života neočakávane náhlou smrťou zomrel v Budapešti.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August *Fischer-Colbric* minulý týždeň odcestoval do Viedne, aby sa odobral od bývalého pápežského nunciusa Granito di Bellmonte, ktorý ho vysvätil za biskupa a ktorý z Viedne zpiatky povolaný je do Rimu. — Edmund Szmolka direktor, professor tunajšieho gymnázia praemonštratských kňazov 18. januára držal prednásku v katolíckom autonómnom kruhu za prítomnosti početného obecnstva. — Istá dobročinná pani na chlieb chudobných sv. Antona darovala 60 korún. — Zreby (lósy) po 1 kor. na budapešťansky internát katolícky gymnázialnych žiakov vrele odporúčajú sa obecnstvu. — Spolok kresťanských socialistov 15. januára pekne divadelné predstavenie zariadil vo veľkej dvorane spolku katolíckych tovaryšov. *Jászóujfalu*: Dňa 29. júna minulého roku hrozný požiar zpusťošil celú obec, pri čom zhorel aj kostol a zvony sa roztopily. Kostol teraz nákladom 23 tisíc korún veľkodušných patrónov Ferdinanda Semsey a praemonštratskej praelatúry z *Jászóujfalu*, je už celkom reštaurovaný. Obetivavosťou farníkov ale uliate sú nové zvony, ktoré 15. januára posvätil miestny horlivý farár Ján Zselinszky. Ubohá obec táto potrebuje ešte i nový organ a milosrdný Boh nábožným veriacim čoskoro snáď aj k tomu pomôže.

Chýry zo Šariša. *Prešov*: Osvietený pán biskup grécko-katolícky dr. Ján Vályi na vybudovanie kostola v obci Milpos daroval 1000 korún. — Katolícky kruh Rakócziho tohoročnú fašiankovú zábavu usporiada 26.

februára, k čomu robia sa primerane veľké prípravy. — Marianska kongregácia kláštora anglických mnišiek o účinkovaní svojom v rokoch 1909—1910 uverejnila zpránu, ktorá obsahuje reči osvieteného pána biskupa košického, povedané pri prijatí údov kongregácie a prednášku Margarety Zborovszky o milostnom mieste Lourdes. Marianska kongregácia cez tieto dva roky mala 307 údov a 50 kandidátov. Od roku 1906. zomrelo 21 údov. Má knižnicu obnášajúcu 473 sväzkov a podperuje 11 náboženských časopisov.

Album pápežovi. V sobotu 4. januára odovzdali pápežovi album nemeckých a rakúskych katolíkov. Album toto podpísalo 2 milióny ľudí. Podpisovatelia albumu ohradzuju sa proti známej hnusnej reči rímskeho mešťanostu žida freimaurera Nathana.

Chýry zo Spiša. Mesto Spišská Bela predá v lese dreva v cene 290 tisíc korún. — V obci Kissolymár Ján Hudák zabil Mateja Lénarda, otca siedmi dietok. — V Starej Lubovni, následkom toho, že Stará Lubovňa stala sa veľkou obcou, sriadená bude ešte jedna podslúžnovská stanica. Ten druhý nový podslúžny vyvolený bude na najbližšom mimoriadnom stoličnom shromaždení. — Robotník Martin Tomajko zo Stráž, ako v nový rok šiel zo Soboty domov, v opilom stave padol do rieky Poprád; podarilo sa mu síce ešte dajako vynst z vody, na brehu ale ostal ležať a zamrznuť. Hľa, zase jedna odstrašujúca obeta nešťastného korhelstva! — V lese obce Mateóc zastrelili jednu divú mačku. — Ludový ablegát lubovenského okresu Anton Beszkid, ablegát kresťanskej ľudovej strany dňa 12. januára súčasnil sa vo valnom shromaždení krajinského Pázmánskeho spolku katolíckych spisovateľov a novinárov. — V Krompachoch polštvrtrožné dieťa fabričného robotníka Kolomana Dabóciho, kým matka po mäso bola, natoľko sa popálilo, že matka, keď prišla domov, našla len jeho mrtvolu. Rodičia pozor na deti! — Mesto Poprád, ktoré pred 10 rokami malo len 1526 obyvateľov, teraz má už vyše 2300. — Do Spišského Podhradia jeden mäsiar priviezol ohromne veľké osípané, ktoré byly 2 metre dlhé, jeden meter vysoké a vážily tri metrické centy. — V americkom Pittsburgu zastrelila náš krajan Arpad Göczel, ktorý tam zaoberal sa s posielaním peňazi do Uhorska a s predávaním lodebných kariet. Príčina jeho samovraždy bola tá, že zbankrotiroval a našim krajanom nebol vstave vyplatíť ich u neho uložené peniaze. Ešte neznať, koľko našich krajanov prišlo o svoje krvopotne zarobené groše. V Pittsburgu zbankrotovala tiež i peňažná firma Rovnianková. Göczel bol tu kézmarským mestským hlavným notárom. — V Jurgove dvaja poľskí redemptoristi od 11. do 20. januára vydržovali sv. missie. — Minister výučby Jánovi Kohuthovi r. k. učiteľovi forbašskému na odpočinku, povolil 200 korunový ročný osobný doplatok. Za svoje 42-ročné svedomité učiteľské účinkovanie to veru aj zaslúži. — Vyšňolapšanský katolícky krémár a sklepník Michal Griglyák, verný ľudák dňa 9. januára sľúbil večnú vernosť Žófii Grinvalszky v Batizovečeh.

Prestavená sklená huta. V Gápeli pri Zliechove (st. trenčianska) fabrikanti Jozef Tlapa a Ferdinand Andel dňa 5. januára otvorili svoju novú, na plyn zariadenú sklenú hutu, lebo v hute posiaľ len v starosvetkých peciach sa pracovalo. Táto moderne zariadená huta hlásať bude, že sa uhorský priemysel nielen v mestách, lež aj na vidieku vyvinuje, ba v tomto páde práve na takom mieste, ktoré je od železničnej čiary na 28 kilometrov vzdialené, kde je teda stavba takejto fabriky s veľkými ťažkosťami a trovami spojená. Huta teraz dáva výživu asi 100 robotníckym rodinám.

Vyznačený hájnik. Jeho veličenstvo kráľ starému lešnému hájnikovi v Oščadnici (st. trenčianska) Gašparovi Špaldoňovi na uznanie jeho dlhoročnej a vernej služby daroval strieborný záslužný kríž, ktorý čacanský hlavný slúžny Karol Schwarczer v prítomnosti veľkého obecnstva a úradníckeho sboru pansta grófa Balestrema tieto dni v sprievode peknej reči odovzdal vyznačenému hájnikovi. Špaldoň za 48 rokov bol lesným hájnikom a za ten čas trom pántviam slúžil verne a preto si toto vyznačenie aj zaslúžil. Terajšie jeho pántvo z príležitosti vyznačenia darovalo mu päťdesiat korún odmeny.

Koľko obyvateľov má Viedeň? Z tohoročného popisu ľudu vysvitlo, že viedeň má 2,030.843 obyvateľov, rátajuť v to i aj 26.543 vojakov. Takto sa teda počet obyvateľstva vo Viedni za posledných 10 rokov rozmnožil o 355.877 duší.

Sluha — defraudant. Sluha spolku a čítacieho kruhu katolíckych mladíkov v Baňskej Bystřici Jozef Rozsnyavszky z členovských príspevkov, ktoré on vyberal, defraudoval vyše 700 korún, ktoré pravdepodobne prehral v kartách. Sluha minulý týždeň náhle zmizol z mesta, akiste preto, aby si chybujece peniaze od svojich príbuzných zaopatril. Lenže medzitým defraudáciu zbadali a Rozsňavského, keď sa vrátil, zatkli do väzenia štátneho fiškalátu v Bystřici.

Kupčili s ľudskými pečeňami. Dľa korejskej zprávy jedného odesského časopisu vo Fuzane zatkli viacerých poprednejších ľudí, ktorí od veľa rokov viedli živý obchod s ľudskými pečeňami. Poverčiví Čňania toľižto za ľudské pečene platia veľmi dobre, lebo ich držia za skvele účinkujúci liek. S pričinením sa dozorcú cintorína vyrezávali pečene nedávno pochovaných ľudí a predávali ich bohatým Čňanom. Mnohých ľudí zatkli.

Poistovanie zvierat. Vo Veľkej Slatine (st. zvolenská), ako zo Zvolena píšu, s pričinením sa tamojšieho okresného notára Kolomana Pettykó založený je spolok pre poistovanie zvierat. Spolok 8. januára vydržoval svoje utvorené sa valné shromaždenie. Podobné spolky zakladať treba po všetkých obciach v záujme hospodárov cestou Katolíckej Jednoty.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!



HOSPODÁRSTVO.

Koľko lichvy je na svete ?

Rímsky medzinárodný poľnohospodársky ústav uverejnil dľa úradných dát zostavený výkaz o tom, že koľko lichvy je na svete. Dľa výkazu v jednotlivých krajinách počet lichvy je nasledovný:

Algír: 1,064.685 kusov rožného statku, 66.212.000 oviec, 1,403.000 ošípaných; Austrália: 10.092.897 kusov rožného statku, 86.209.780 oviec, 778.227 ošípaných; Belgicko: 1,779.678 kusov rožného statku, 235.722 oviec, 1,148.082 ošípaných; Bulharsko: 1,767.974 kusov rožného statku, 6,868.391 oviec, 461.535 ošípaných; Kanada: 6,570.568 kusov rožného statku, 2,317.040 oviec, 3,243.412 ošípaných; Kapland: 1,954.390 kusov rožného statku, 14,808.795 oviec, 385.945 ošípaných; Dánsko: 1,840.466 kusov rožného statku, 876.830 oviec, 1,456.000 ošípaných; Nemecko: 20,589.856 rožného statku, 7,681.072 oviec, 22,080.008 ošípaných; Francúzsko: 13,969.014 kusov rožného statku, 17,461.397 oviec, 7,049.012 ošípaných; Anglicko: 11,730.142 kusov rožného statku, 30,011.883 oviec, 3,767.163 ošípaných; India: 52,078.781 kusov rožného statku, 18,029.181 oviec; Taliansko: 6,210.352 kusov rožného statku, 11,160.129 kusov oviec, 2,503.724 ošípaných; Japonsko: 1,199.373 kusov rožného statku, 3501 kusov oviec, 284.707 ošípaných; Mexiko: 5,142.457 kusov rožného statku, 3,324.430 oviec, 616.139 ošípaných; Natal: 783.887 kusov rožného statku, 769.601 oviec, 66.755 ošípaných; Hollandsko: 1,690.463 kusov rožného statku, 606.785 oviec, 861.840 ošípaných; Nový Seeland: 1,816.299 kusov rožného statku, 20,983.782 oviec, 241.128 ošípaných; Norvégsko: 950.209 kusov rožného statku, 998.819 oviec, 165.348 ošípaných; Rakúsko: 9,511.170 kusov rožného statku, 2,621.026 kusov oviec, 4,682.654 ošípaných; Rumunsko: 2,582.526 kusov rožného statku, 5,655.444 oviec, 1,709.205 ošípaných; Rusko: 42,305.490 kusov rožného statku, 58,510.423 oviec, 12,279.153 ošípaných; Švédsko: 2,600.151 kusov rožného statku, 1,051.119 oviec, 872.363 ošípaných; Srbsko: 944.946 kusov rožného statku, 4,066.231 oviec, 875.549 ošípaných; Švajciarsko: 1,497.904 kusov rož-

ného statku, 209,243 oviec, 548.355 ošípaných; Severo americké Spojené Štáty: 71,099.000 kusov rožného statku, 56,084.000 oviec, 54,147.000 ošípaných; Uhorsko: 6,738.365 kusov rožného statku, 8,122.681 oviec, 7,330.353 ošípaných.



DOPISY.

Tepliec (Spiš.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vysokostený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Krestane».

Mnohé roky už čítam nášeho milého «Krestana», však ale z našich Teplíc nečítal som v ňom posiaľ ešte žiadnej zprávy. Príčinou toho je len to, že náš milý «Krestan» doteraz Tepličanom známy nebol. Viem ale, že tohoto roka z horlivosti spolku katolíckej mládeže «Krestan» v Teplici má 12 predplatiteľov. Prvý počiatok je pekný a úfam sa, že od teraz na rok, spolk katolíckej mládeže aspoň raz tolko predplatiteľov získa našemu «Krestanovi».

Však ale je aj potrebné, aby občania nášeho milého «Krestana» čítali. Teplica je veľobec ležiaca na rovine pod Tatrami, je to jediná čisto katolícka obec hornej čiastky Poprádu. Občania sú veľmi pracovití, usilovní. však takých vytrvalých furmanov jako sú Tepličania, v celom Spiši niet. Jední v zime v lete z hôr biskupských vyvážajú drevo na parnú pílu do Poprádu. Ačkoľvek kladú na vóz 3—4 kubiky, navzdor toho málo zarobia, lebo sa žalujú, že odbierateľ dreva im veľkú krivdu robí na miere. Iní zase idú na furmanku do Poprádu, kde všetok tovar dovažujú, prevažujú skleparom, kupcom, staviteľom. Iní v zime v lete všetko vozia do Šmeksu.

Tepličanov stretneš okolo Kéžmarku, Levoče, Iglova v Magure, v Starej Vsi, v Gömöre na Hrone. Jest v Teplici i mnoho remeselníkov, čižmarov, ktorí pekne vyhotovené čižmy predávajú po všetkých jarmokoch. Ačkoľvek poriadne starajú sa o svoju výživnosť, predsa jednu veľkú chybu majú a to je ta, že v občanských

Herbabny podfosforokyslý

Vápenno-železný-sirup

od 41 rokov lekární preskúmaný a odporúčaný sirup na prsia. Roztapa šľajm, utišuje kašeľ a podporuje chuť k jedeniu. Dvíha trávenie a obnovu a pôsobí nadovšetko k tvorbeniu krvi a kostí zvlášte pri slabých deťoch.

Cena jednej fľašky 2 k 50 h., poštou o 40 h. viacej za zaobalenie.

Výlučný dorábateľ a hlavný zásielca dr. HELLMANNA lekáreň „Zur Barmherzigkeit“

Hlavný sklad pre Uhorsko lekáreň Josef Örök Budapes.

Pôvodný len s touto ochrannou značkou



Výstraha pred padeláním

Herbabny

Aromaticná Essencia

od 36 rokov obchod uvedená a vrele odporúčaná. V ýborný vlúdne pôsobiaci prostriedok k prehnatiu. Odstraňuje tvrdú stolicu a nepríjemné jej následky a čistí krv.

Cena jednej fľašky 2 koruny. — Poštou o 40 h. viacej pre zaobalenie.

Wien, VII/L.

Kaiserstrasse 73—75.

(Herbabnyho nástupca.)

Sklad vo všetkých väčších lekárnach.

urbarských, školských právach a povinnostiach sú veľmi nedbanliví a preto ich zlí ľudia viacej klamú a za nosom vodia ako žiadnych iných občanov. To je ale len preto, lebo sa u nás nič nečíta. Od toho času ale, jako jestvuje spolok katolíckej mládeže, máme nádej, že aspoň podrastajúca mládež dá sa do práce k poučeniu a vzdelávaniu občanov.

V tomto mojom dopise odhliadnem od iných záležitostí, podám zpravu jedine o spolku kat. mládeže. Spolok tento bol založený roku 1908. Štatuty má vrehnosťou potvrdené.

S pochvalou musím vyzdvihnúť, že minulého roku súčasťnil sa na kongresse katolíckom v Budapešti, kde vyslal štyroch údov. Utraty cestovné znášal spolok. Ku katolíckemu kongressu boli vyslaní: August Schelleug zápisník, Ján Djabelko pokladník, Ondrej Melchioris senior, Bertí Rumenyák výborník spolku. Vodcom bol velebný pán farár Jozef Kaczvinszky. Všetci tito mláďenci prvý raz boli v Budapešti. Cez celé tri dni súčasťnili sa na kongresse a nakoľko možno bolo, obznámili sa s našim krásnym hlavným mestom,

V druhý deň vianočný usporiadal spolok slávnosť na ktorej bolo tak mnoho ľudí, že do spolkovej izby ani vmestiť sa nemohli. Na tejto slávnosti mláďenci, ktorí boli vyslaní na katolícky kongress, podali zpravu o tom, čo tam videli a zkusili.

Bertí Rumenyák vyprávval o tom ako sa im viedlo v Budapešti a to tak žartovne, že sa obecenstvo rozveselilo.

Za Rumenyákom rečnil Gusti Schelleug. Hlboko dojatí boli prítomní, keď vyprávval o svätom prijmaní kongregácii Marianskych v kostole sv. Štefana v V. okrese, na ktorom sa aj oni súčasťnili v prvý deň kongressu katolíckeho.

Po tejto krásnej prednáške zaspieval spolok pieseň vianočnu štvorhlasne. Za tým nasledoval mláďenec Ondrej Melchioris. Rečnil o katolíckej tlači. Zapalista reč seniora spolku bola nasledujúceho obsahu:

«Ctené obecenstvo! Vysokovážení hostia! O čom pred krátkym časom sa nám ani nesnivalo, čo sme v našej milej Teplici za nemožnosť držali — stalo sa. V duchu kresťansko katolíckom, vo spolku našom katolíckej mládeži prvý raz slávime večer svätého Štefana, prvého mučedníka. Túto milú príležitosť použijem aj ja, aby som z toho, čo som bol videl, zkusil, počul a zapamätal si na desiatom katolíckom kongrese v Budapešti, predložil nielen drahým mojim spoluúdom a spolkovým bratom, lež aj tuná prítomným milým hosťom...

I keď si pomyslím na všetko to, čo som za tri dny na kongresse katolíckom zkusil, prichodím si ako dieťa, ktoré s niekoľko haliermi ide do bohatého sklepu kúpiť si ozdobu na strom vianočný. Všetko čo vidí, je

na ozdobu stromčeka; však ale maličká zásoba peňazi mu nestačí; vyberie si len to, čo sa mu zdá byť najpotrebnejšie. Podobne i ja maličkou schopnosťou a slabo pristrojený súčasťnil som sa na tom bohatom kongresse katolíckom v Budapešti, vybral som sebe to, čo sa mi zdálo byť najpotrebnejšie a preto rozprávam budem o tlači katolíckej. (Dokončenie nasleduje.)

Richvald (Kristályfalu, Spiš.)

Pochválen Pán Ježíš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Pekne prosím, ráčte uverejniť týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kresťan»-e.

Katolícka ľudová Jednota dňa 8. januára už tretí raz držala tejto zimy poradu a to veľmi podarenú. Školská učebná sieň bola celkom plná poslucháčmi. Prítomní boli nielen údovia, ale takrečeno všetci obyvatelia: starí, mladí, chlapy, ženy ba aj deti. Horlivý pán farár nižnolapský Franc Kompanyik veľmi poučnú a zápalistú prednášku mal o kresťanských potravných spolkoch: o ich potrebe, mravnom a hmotnom osohu a o podmienkách ich zdarného účinkovania. Táto prednáška veľmi sa páčila prítomným a potvrdila nás ešte viacej v našom predsavzatí ohľadom založenia konsumu.

Náš pán farár Franc Klein držal účtovnú reč o minulom účinkovaní Jednoty a povzbudzoval nás, aby sme nielen verní ostali Jednote, na ktorú v terajších vždy nebezpečnejších časoch je vždy väčšia potreba, ale aby sme aj nových rekrutov verbovali pod tú čistú a svätú zástavu. Potom nám prečítal jednu veselú fašiankovú rozprávku.

Vzdelaný a vážený gazda Jozef Michna Šimurda poďakoval sa pánu Kompanyikovi za jeho krásnu prednášku a medzi čulým schvalovaním prítomných tiež prizvukoval nevyhnutnú potrebu kresťanského spolkového sklepu. Z príležitosti tejto našej porady listovne pozdravili sme nášho ľudového ablegáta Antona Beszkida. Na čo on v štvrtý deň s povďačnosťou odpovedal. V svojom liste povzbudzuje nás, aby sme vždy predchádzali dobrým príkladom a Pán Boh nás požehná.

Radostne udám i to, že u nás pri sriadenej offere na ciele afrických missií sossbieralo sa 9 korún 53 hal.

Musím ale aj tú smutnú novinu na známosť dať cteným čitateľom, že nášho usilovného strážníka Jána Čupku, keď bol v Podjavore na zárobku, pri rúbaní dreva potkalo veľké nešťastie. Jedno drevo padlo mu na lavú nohu a zlomilo mu ju. Ubohý teraz veľké bóle trpí. Židovský drevokupec, ktorému robil, keď by mal len kus milosrdného citu, mohol by mu teraz dať aspoň daakú maličkú podporu.

Z terajšieho popisu ľudu vysvitlo, že od nás je až 225 ľudí vzdialených, títo sú okrem dvoch-troch všetci

Nech vám slúži na známosť,

že proti náche, zachrypnutiu a zašlajmovaniu zvlášte výtečný liek je Fellerov Elsafluid. Ktokoľvek trpí na bolenie prs a brdla liek tento utišuje kašeľ a oberstňuje trpiaceho. Tucet na próbu 5 korún, dva tucy 8 kor. 60 hal. posielala franko lekárnik Feller Stubica, Kostolná-úlica č. 18. (záhr. stol.)

v Amerike. Aj teraz, keď naši ľudia následkom nadobudnutia veľkého panského majetku, mali by už dostatočnú výživu, tie prekliate dolláre ešte vždy vábajú náš ľud do nového sveta. Mládež rad-radom ide za more. Keď to tak ďalej pojde, nebude mať kto kúpené pozemky obrábať. Amerika moc pomohla nášmu chudobnému ľudu, ale ustavičné vyvandrovanie nebude mať dobré následky a na hriechom lakomstve nemôže byť božieho požehnania!

Úd Kat. Jednoty.

Oznamuje sa, že knižku «Nábožné vzdychy ku sv. Jozefovi» ešte vždy dostať za 2 koruny u dra Jozefa Janda v Nyitrapereszlén. Veľmi vrele odporúčame túto knižku čitateľom svätého Jozefa.

Panujúce počasie príčinou je mnohokrát prechladnutia, na ktoré trpia deti a dospelí. Poti takýmto prechladnutiam odporúča sa upotrebovať «Herbabnyho vápenno-železný sirup». Osoznosť tohoto sirupu na prsá, už od desaťročia uznaná je skrze chýrnych profesorov a záleží zvlášte v prospešnom zostavení praeaparátu, ktorý nielen šľaim rozpúšťa, kašeľ tší. chuť k jedeniu zvyšuje, lež následkom jeho zostavenia zo železa a ľahko rozpúšťajúcich sa, fosforečných vápených solí, prispieva ku tvoreniu kostí a čisteniu krvi.

Herbabnyho železno-vápenný sirup obľubujú tak najútlejšie deti, ako dospelí. Výlučný dorabateľ: «Dr. Hellmann lekárň «Zur Barmherzigkeit», Wien, VII., Kaiserstrasse 73—75.

Odkazy redakcie.

B. S. M. Také veci nemôžeme uverejniť.

J. P. Sz. Spomínané listy a dopis sme nedostali. Budúcne, čo máte, pošlite rovno na redakciu. Za uverejnenie článkov alebo dopisov neplatí sa nič.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 21. januára.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiská, nová	kor. 22 05—23 50
» stolnobelohradská, nová	« 22 35—23 30
» peštianska, nová	« 22 45—23 40
« banátska, nová	« 22 35—23 25
Raž prvotriedna	kor. 15 90—16 00
« druhotriedna	« 15 85—16 05
Jačmeň nový, prvotriedny	« 15 60—15 80
Ovos prvotriedny	« 17 50—17 80
« druhotriedny	« 17 10—17 40
Kukurica	« 10 90—11 15

A vonatok induluása Budapest k. p.-udvarról.

Érvényes 1910. október 1-től.

A vonatok érkezése Budapest k. p.-udvarra.

Déléltől				Délután				Déléltől				Délután			
vonat-szám	óra	perc	vonat-nemű	vonat-szám	óra	perc	vonat-nemű	vonat-szám	óra	perc	vonat-nemű	vonat-szám	óra	perc	vonat-nemű
1110	5 50	sz. v.	Balatonfüred, Tapolca	610	12 20	sz. v.	Arad, Tóvis, M.-sziget	645	4 50	tszsz.	Arad, Püspökladány,	323	12 10	sz. v.	Gödöllő
20	6 10	«	Torbagy, Trieszt	310	12 30	«	Hatvan	609	12 30	«	Debrecen, Nvárud	609	12 30	«	Tóvis, Arad, Maramarossz.
1502	6 25	gy. v.	Kassa, Csorba	8	12 40	«	Szombathely, Wien	339	5 10	v. v.	Berlin, Ruttka	301	12 45	gy. v.	Berlin, Ruttka
10	6 40	sz. v.	Wien, Graz, Sopron	912	12 50	«	Ujvidek, Bród	513	5 20	sz. v.	Nagykátá	7	12 55	sz. v.	Wien, Sopron, Szombathely
1002	7 00	gy. v.	Fiume, Torino, Roma	1504	1 20	gy. v.	Kassa, Poprádfelka	309	5 30	«	Hatvan	401	1 00	gy. v.	Lemberg, Munkács
302	7 05	«	Pécs, Vinkovce	324	1 35	sz. v.	Gödöllő	909	5 45	«	Sofia, Bród, Belgrád	903	1 05	«	Konstantinápoly, Bród
906	7 10	«	Ruttka, Poprad-Felka	1304	1 40	gy. v.	Fehring, Graz	1707	5 45	«	Stanislaw, M.-Sziget	601	1 15	«	Bukarest, Arad
402	7 20	«	Belgrad, Sofia	602	2 00	«	Arad, Bukarest	19	5 55	«	Gyékényes, Torbagy	1	1 30	«	London, Paris, Wien
1302	7 25	«	Maramarossziget	4	2 05	«	Wien, Paris	607	6 10	«	Komárom	1901	1 40	«	Bród, Eszék, Pécs,
822	7 30	sz. v.	Fehring, Graz, Trieszt	404	2 15	«	Kassa, Lemberg	11	6 25	«	Brassó, Arad	911	1 50	sz. v.	Gyékényes,
908	7 45	«	Gödöllő	916	2 20	sz. v.	Kiskörös	405	6 30	«	Wien	1301	2 10	gy. v.	Ujvidek
606	8 00	«	Belgrad, Bród, Sofia	312	2 25	«	Hatvan	1911	6 50	«	Lemberg, Kassa, M. Sziget	315	2 15	sz. v.	Graz, Fehring
1508	8 10	«	Arad, Brassó	510	2 40	«	Bieske	319	6 50	«	Bród, Eszék, Pécs	1501	2 40	gy. v.	Hatvan
506	8 20	«	Kassa, Csorba	1902	2 55	gy. v.	Szolnok	1505	7 00	«	Gödöllő	23	3 25	sz. v.	Bártfa, Kassa
1008	8 25	«	Kolozsvár, Brassó	904	3 20	«	Sarajevo, Gyékényes,	1305	7 10	«	Csorba, Kassa	325	5 25	«	Bicske
408	8 35	«	Zagrab, Fiume, Pécs,	304	3 30	«	Balatonfüred, Tapolca,	507	7 20	«	Graz, Fehring	3	6 35	gy. v.	Gödöllő
1708	9 00	«	Bród	1022	3 35	sz. v.	Belgrad, Konstantinápoly	917	7 25	«	Brassó, Kolozsvár	506	6 40	sz. v.	Wien, Graz
306	9 15	«	Munkács, Lawoczne	326	4 25	«	Ruttka, Berlin	321	7 30	«	Kunszentmiklós-Tass	421	6 55	v. v.	Brassó, Kolozsvár
2	9 20	gy. v.	M.-Sziget, Stanislaw	18	4 30	«	Paks	311	7 40	«	Gödöllő	15	7 10	sz. v.	Debrecen
22	11 55	sz. v.	Ruttka, Berlin	410	5 10	«	Gödöllő	27	7 45	«	Hatvan	305	7 10	«	Szerencs, Hatvan
			Wien, Sopron	6	5 15	gy. v.	Komárom, Triest	1003	8 00	gy. v.	Bieske	605	7 25	«	Győr
			Bicske	328	5 20	sz. v.	Miskolc	1509	8 15	sz. v.	Roma, Triest, Fiume	907	7 30	«	Berlin, Ruttka
				505	5 40	«	Győr, Sopron, Bruck-K.	1007	8 20	«	Csorba, Kassa	407	8 00	«	Brassó, Arad
				308	5 55	«	Gödöllő	313	8 45	«	Fiume, Bród, Pécs	1009	8 15	«	Sofia, Belgrád, Bród
				1004	6 15	gy. v.	Arad, Bukarest	13	9 20	«	Szolnok	1705	8 20	«	Lavone, Maramarossziget
				518 ¹⁾	6 15	sz. v.	Wien, Paris	1005 ¹⁾	9 35	gy. v.	Hatvan	25	8 30	«	Fiume, Bród, Pécs
				330	6 25	«	Kassa, Lemberg	307	9 50	sz. v.	Triest	9	8 45	«	Szolnok
				914	6 25	«	Kunszentmiklós-Tass	913	9 55	«	Tapolca, Balatonfüred	1507	8 45	«	Hatvan
				314	6 40	«	Pécs, Bród, Sarajevo	409	10 10	«	Berlin, Ruttka	331	9 05	«	Győr
				26	6 55	«	Gödöllő	5	10 20	gy. v.	Szabadka	303	9 15	gy. v.	Pécel
				1706	7 05	«	Nagykátá, Szolnok	21	10 45	sz. v.	Miskolc	31a	9 28	sz. v.	Berlin, Ruttka
				316	7 35	«	Fehring, Graz				1001	9 35	gy. v.	Triest, Szekesfehervár	
				1006 ²⁾	7 40	gy. v.	Arad, Brassó				915	9 45	sz. v.	Roma, Fiume,	
				1510	8 00	sz. v.	Kassa, Csorba				403	9 55	gy. v.	Vinkovce, Eszék	
				1912	8 25	«	Kunszentmiklós-Tass				905	10 00	«	Kiskörös	
				334	8 50	«	Pécs, Bród, Sarajevo				1303	10 10	«	Lemberg, M.-Sziget	
				514 ¹⁾	9 05	«	Gödöllő				327	10 25	sz. v.	Sofia, Belgrád	
				1306	9 25	«	Nagykátá, Szolnok				517	10 35	«	Graz, Triest	
				608	9 30	«	Fehring, Graz				1109	10 45	«	Gödöllő	
				1506	10 00	«	Arad, Brassó				1503	10 50	gy. v.	Nagykátá	
				910	10 10	«	Kassa, Csorba							«	Tapolca, Balatonfüred
				406	10 15	«	Belgrad							«	Csorba, Kassa
				1010	10 25	«	Kassa, Lemberg								
				338	11 10	v. v.	Fiume, Napoly								
				614	11 25	sz. v.	Wien, Paris								
				422	11 35	v. v.	Ruttka, Berlin								
							Arad, Debrecen								
							Hatvan, Szerencs								

¹⁾ Nagykatától Szolnokig csak vasár- és ünnepnap előtti hétköznapokon közlekedik.
²⁾ Csak bezárólag október 31-ig és február 15-től közlekedik.

A vonatok induluása Budapest-Józsefvárosról. Délután.

A vonatok érkezése Budapest-Józsefvárosra. Déléltől.

317	5 55	sz. v.	Gödöllő
919	6 17	«	Kunszentmiklós-Tass

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	17:80	17:30	16:80	16:30	15:80	15:30	14:50
č.		7	7½	8			
K.		13:50	11:20	6:80			

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	kor.	8:70—8:80
“ hrubé	“	8:90—9:40
Fazula veľká biela	kor.	20:00—21:00
Fazula strakavá	“	23:00—24:00
Šošovica čistá	“	25:00—36:00
Zemiaky (hornouhorské) biele	“	4:40—4:60
“ “ ružové	“	4:80—5:00
“ “ žlté	“	7:80—8:00
Proso	“	“

Datelinové sáme,	červená datelina	kor.	152:00—158:00
“	“ lucerna	“	146:00—180:00
Mak	---	kor.	66:00—70:00
Hrach nelúpaný, čistý	---	“	27:00—28:00
“ lúpaný	---	“	46:00—55:00
Rasca (kmin)	---	“	68:00—
Konopné sáme	---	“	22:00—23:00

Za 100 kilogrammov.

Koloniálny tovar:

Cukor v klobúkoch	kor.	78:50—79:00
“ kockový	“	80:50—81:00
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill	kor.	45:50—46:50
Spiritus rafinovaný, odanený vo veľkom	“	176:40—177:00

Spolu so sudom.

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku „Kis-hirtokosok Országos Földhitelintézet“ Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako veľkú požičku, preto aby bolo sponoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky uz od 300 korún dává. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jenc ľarchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne plati, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcelovaní na pomoci je v každom ohlade. Ustav na jednoduchý list bár komu ochotne odpoveda.

5 korún!

Koštuju moje povodne švajcarské Roskopf systému patent anker remontoir hodinky s massivnym, solidnym anti magnetickým anker strojor s echt emailovaným číselníkom (nie z papieru) s oprav dovým echt niklovým zátvorad strojor so šarníovanými veľkami s choďbou 36 hodin (teda nie hodiny, čo 12 len hodin idú) s ozdobenými a pozlattenými ručičkami presne regulované so zaručkou 3 rokov jeden kus K 5.—

Císlo 4062 s ručičkami min. K 6.—

Císlo 4098 v echt striebornom zatvore bez sekund. ručičk K 11.—

Císlo 4101 s ručičkami sekund K 13.50.

Císlo 4079 v ocelovom zatvorení K 6.80.

Bohatý výber dobrých druhov hodinek v mojom hlavnom cenniku. Žiadne riziko! — Výmena povolena a návrat peňazí. Zasiela s poštovou dobierou alebo pre predbežnom zaslaní peňazí prvá dielňa hodin

HANNS KONRAD c. a. k. dvorný zásielca
Brüx č. 3235. (Čechy).
 Hlavný cenník s viacej ako 3000 vyobrazeniami na žiadosť zdarma a franko.

Pri objednávkach na naše ohlasy, prosíme odvolávať sa vždy na náš časopis.

Zdarma

a franko obdrží každý môj hlavný cenník s výše 3000 vyobrazeniami potrebných článkov a darov každého druhu. Na žiadosť zasiela franko

c. a. k. dvorný zásielca
Hanns Konrad
 Brüx č. 3256. (Čechy.)

Oznamy prijíma administracia

„Krestan“

■ ■ Budapest, ■ ■
Szentkirályi-u. 28.

Mnoho sto

pozvudenia ku kripe všetkých potrebných článkov a príležitostných darov každého druhu obsahuje môj hlavný cenník s viacej než 3000 vyobrazeniami, ktorý na žiadosť ač mu zdarma a franko ochotne posiela cis. a kr. dvorný zásielca
Hanns Konrad
 Brüx číslo 3257. (Čechy)

Najlepší český prameň k objednaníu.



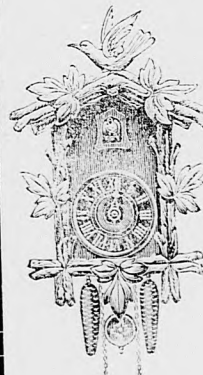
Lacne perie na posteľ!

1 kg. sivé dobre drápané 2 K, lepšie 2 korúny 40 hal.; prima polbiele 2 korúny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drápané 6 K 40 h.; 8 K.; 1 kg. paperie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie paperie z prs 12 K. — Pri oblednaní 5 kg. franko. —

Hotové posteľe z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleného alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá, 120 cm široka s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý 60 cm široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkým perim 16 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm dlhé 140 cm široké 13 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. **podhlavky** 90 cm. dlhé 70 cm široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z pevného vrážkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývoz s postovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezopovedné návrat peňazí obšírny cenník zdarma a franko.
S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Kukučkové hodiny K 8 50



Císlo 4453 pekne rezaný šild s ozdobou vtáka, čistiace z kostí, volá hlasne hodiny a polhodiny, 32 cm. výšky, komplet s 2 ozonovanými pondusami, presne regulovaný l-a škotsky stroj K 8:50. — Císlo 4419 osem dní chodiace okrúhle hodiny pre kuchyňu l-vej kvality, v ple hovej zákryvke s priemerom 30 cm. K 6:50. — Císlo 4404 tiež hodiny v priemere 16 cm. K 3.— Za každé hodiny 3 ročná záruka na písme.

Žiadne riziko, výmena povolena, alebo návrat peňazí. S poštovou dobierkou alebo pri predbežnom zaslaní peňazí rozposiela prvá dielňa na hodiny
HANNS KONRAD
 cis. a král. dvorný zásielca
Brüx. číslo 3240. (Čechy).
 Bohato ilustrovaný hlavný cenník s výše 3000 vyobrazeniami na žiadosť posiela sa každému zdarma a franko.

BOROLIN slanovinový lieh**Nedostížiteľný domáci**

liek k vyliečeniu neduhov zapríčinených prechladnutím, ako sú reuma, pakostnica, zapálenie svalov, žaby atd.

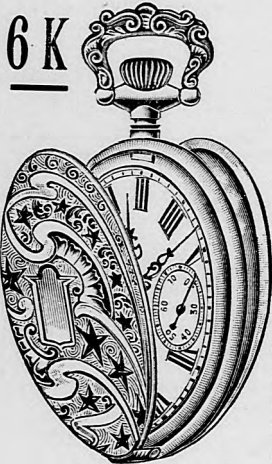
Cena:

Malá flaška 2.— kor.
Veľká flaška 2.50 »
Flaška na prábu 1.20 »

Dorábajú Dr. R. Borovszky a K. Borovszky
Budapest, II., Margit-rakpart 47. K.
Všade k dostaniu.

Nikdy viac v živote!

Miesto 16 korún len 6 korún



Následkom kúpy v istej veľkej dielni na hodiny moje pôvodné kovové

strieborné „Gloria“ remontoar hodinky

s duplovanou pokrývkou s 36 hodin výborne chodiacim strojom, veľmi pekným, veľkom, na ktorom vyryté sú cimery, koňa, jelena, lvy, kým trvá zásoba predávam len za smiešnu cenu.

kus po 6 K.

Predtým stály 16 korún.

Zodpovedná strieborná „GLORIA“ retiazka 1 koruna.
3 rokov záruka. Zasiela s postovou dobierkou

Vývozný dom hodín

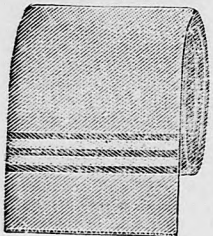
MAX BÖHNEL

Wien, VII., Margaretenstrasse 27-55.

Verte**že slanovinový lieh sily**

kráľom je slanovinových liehov!
za 6 korún franko posielajú 3 veľké alebo 6 stredných flašiek

„KOSMOS“ - LABORATORIUM, Győr, Baross-ut.

Tiger-prikryvadlá ku spaniu.

dobrej trvacej kvality. — Číslo 051 Priležitostné Tiger flanelové prikryvadlá, hrubá kvalita, drappivej farby smiešanej s bielou, so štrafkovaným krajom, dĺžka 175 cm, šírka 100 cm. Kus po K 2.20. Číslo 2051/4. Tejže kvality s melir fondom a štrafkovaným krajom 124x190 cm. veľkosti K 2.60. Číslo 2050 Veľmi lacné prikryvadlo k spaniu drappiné s krajom rozličnej farby, dĺžka 175 cm, šírka 100 cm. K 1.70 Číslo 2050 1/2. Prikryvadlo epšej kvality, dĺžka 191 cm, šírka 130 cm. K 2.47. Najväčší výber v mojom hlavnom cenníku. — Žiadne riziko. — Výmena povolená alebo navo peňazi. Zasiela s postovou dobierkou alebo pri prubežnos doposlani peňazi cis. a král. zasielca

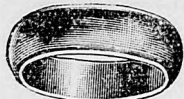
Hanns Konrad vývozný dom **Brüx** číslo 3253. (Čechy).

Hlavný cenník s viacej ako 3000 vyobrazeniami franko a zdarma

Lacné české perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snah mäkké jak páper, drapané 30, 36, 42 K. — **Hotové posteľe.** Z červeného činovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. šírka K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shotovujeme vo veľkosti dia vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s postovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes 135.** pri Pilsen (Čechy).

Echt 14 kar. zlaté a strieborné prstene pre manželov



Echt strieborné s cis. kr. štampiom K 1.—. Z novozlata K 3.—. Zo 14 karat. zlata K 7.50, 8.50, 9.50. — Zaušnice, broše, naručnice, ako svadobné dary v kusnom vyhotovení, v najväčšom výbere za najlacnejšie ceny. Ako miera dostatočný je papierový pások.

Cis. a kr. dvorný zlatník **HANN S KONRAD** Brüx, číslo 3241. (Čechy.)

Bohato ozdobený hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazeniami zdarma a franko.

Náhradu hudobného sboru

tvoria najnovšie výborne vystrojene

fonografy, gramofony

firmy

HANN S KONRAD

c. a k. dvorný zasielca **Brüx č. 3245. (Čechy)**

Fonografy s 2 valcami K 9.—. Gramofony s dvomi najnovšími nudebnými kusmi K 22.—, 26.—.

Prosíme žiadať si môj bohato ilustrovaný hlavný cenník s viacej ako 3000 vyobrazeniami.

Zasielka s postovou dobierkou. Žiadne riziko! Zamena dovolená.

3000

vyobrazenia potrebných článkov a predmetov k darovaniu obsahuje môj najnovší hlavný cenník, ktorý na žiadosť každému **zdarma** a franko posielam

cis. a kr. dvorný zasielca **Hanns Konrad** Brüx číslo 3263. (Čechy.)

Nevyhnutne potrebné je moje svetochýrne

Náčinie k holeniu č. 8730

zatvorené v pekne politirovanej 20 cm. dlhej 15 1/2 cm. širokej, 6 cm. vysokej škrtnke, so zrkadlom k postaveniu, obsahu e všetky k holen u potrebné nástroje 1 br. u zo solingen stiehoru j ocele, fajnovu vybrúsenej pre každú bradu a hned k upotrebeniu 2 Dobrý remeň k brúseniu, 3 škatuľku hmoty k potieran u remeňa, 4 jednu škatuľku antiseptického mydla k holeniu. — 5. niklovanú nádobu pre mydlo 6. jeden penzlik s niklovanou rúčkou.

Komplet.

Prima kvalita len **K 5.—**

Toisté náčinie, lež britva ochvaným strojom pre nebezpečné (Porezanie vytvorené) s úpravou K 5.60. nýstroj k holeniu, pod menom „Krone“ pre nebezpečných zviašte k odporúčaniu k 6.—.

Veľmi fajnové náčinie k holeniu obsahuje miesto britvy ochranný stroj k holeniu, pod menom „Krone“ pre nebezpečných zviašte k odporúčaniu k 6.—.

— Žiadne riziko! — Výmena povolená alebo návrat peňaz —

Zasiela s postovou dobierkou alebo pri predbežnom zaslaní peňazi

cis. a kr. **dvorný zasielca Hanns Konrad** vývozný dom **Brüx, číslo 3247.**

Hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazeniami na žiadosť každému zdarma a franko.

Rušeň!

!!! S 18 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

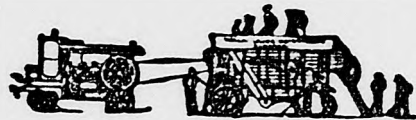
Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporuča najvielej Ludvika Kállai

elektrické benzínokomobil stroje ku mláto

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlátenie !!



!!! Jedina novota !!!

!!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátočný stroj prítomnosti !!!

Bez strojnika ľahko k vedeniu bár ktorým gazdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako:

parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mláteniu a ku siatiu atd.

Ludvik Kállai ktoré sa v našej vlasti najlepšie podarili.

Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!**Nastenný pokrovec „Smyrna“**

Čís. 097. I. jakost na oboch stranách rovnaký v rozličných výjavoch ako: rodina jelena, ľabuť, trpasličí, lev, jelen, srna, vpevných barvách prevencný, 100 cm. široký, 200 cm. dlhý, eden kus len K 5.60. Číslo 2098: ten istý, s obrazom: srna, jelen, lev, ležiaci pes, 90 cm, široký 180 cm. dlhý len K 4.80 Najbohatší výber v stolových a posteľných garnitúrach, flanelových prikryvadlách a štepených prikryvadlách Žiadne riziko. Zmena dovolená alebo peniazie nazpät. Rozposiela dobierkou alebo za obnos vopred poslaný cis. a král. dvorný zasielca

HANN S KONRAD vývozný dom v **Brüx č. 3252. (Čechy.)**

Hlavný katalog s 3000 vyobrazeniami na žiadosť pošlem každému zdarma a franko.